

Sarcina la adolescente - o problemă la nivel global

Pregnancy at teenagers - a worldwide issue

Daniela Stan¹,
Mihai Mitran²

1. Moașă licențiată,
Spitalul Clinic
de Obstetrică-Ginecologie
„Prof. Dr. Panait Sirbu”
București,
șef Comisie Națională
OAMGMAMR,
specialitatea Moașe,
vicepreședinte OAMGMAMR -
Filiala București
2. Medic primar OG,
asistent universitar,
doctor în Științe Medicale,
Spitalul Clinic
de Obstetrică-Ginecologie
„Prof. Dr. Panait Sirbu”
București

Correspondență:
Daniela Stan
e-mail: daniela_stan07@
yahoo.com

Abstract

It has been said that the number of pregnant teenagers is rising to an epidemic scale. But one cannot really determine the amplitude of this phenomenon unless the impact of pregnancy upon the teenager is taken into consideration. The best case scenario is, that her life will undertake major changes, which are going to leave their mark upon her as well as upon her loved ones. The young people go through a period mentioned in the Bible as "prime of life", when lust is usually extremely intense (1 Corinthians 7:36). A strictly contraception-oriented view upon the teenagers' pregnancy issue would be a superficial approach. Facts show that such situations involve a series of social and emotional elements of great complexity. The reality which the teenager mother encounters is completely different from that of the youth fantasy. The moment the girls find out they are pregnant, the spiritual struggle begins. Many of them admit that they have received the news as a strike. "Fury, guilt, and denial in accepting the reality are among the usual reactions", it is said in the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. Reality denial has in some cases deep consequences, because it can influence the teenager not to visit the physician and consequently to miss the medical care. Another factor is ignoring the effects of the sexual relationships. From Karen Rowlingson and Stephen McKay's point of view, some young people in Great Britain "don't really know what they want... from a relationship and what a pregnancy implies. It seems that many youngsters simply don't see any connection between sex and pregnancy. Following a questionnaire it has been noticed that most of the teenage mothers were shocked or taken by surprise upon finding out that they were pregnant, although no contraceptive method had been used.

Keywords: pregnancy, adolescence, sexual relationship

Rezumat

S-a spus că numărul adolescentelor însărcinate atinge proporții epidemice. Însă nu ne putem da cu adevărat seama de amploarea acestui fenomen dacă nu luăm în considerare impactul pe care îl are sarcina asupra adolescentei. În cel mai bun caz, viața ei va fi supusă unor schimbări majore, care îi vor marca pe ea și pe cei dragi ai ei. Tinerii trec printr-o perioadă pe care Biblia o numește „floarea tinereții”, când dorințele sexuale sunt, de obicei, extrem de puternice (1 Corinteni 7:36). Însă, dacă am privi problema sarcinii la adolescente doar din perspectiva contracepției, am trata superficial lucrurile. Faptele arată că, într-o asemenea situație, sunt implicați o serie de factori sociali și afectivi de mare complexitate. Realitatea de care se lovesc mamele adolescente este complet diferită de fanteziile tinereții. Când fetele află că au rămas însărcinate, începe zbuciumul sufletesc. Multe recunosc că au fost de-a dreptul șocate. „Printre reacțiile obișnuite se numără furia, sentimentul de vinovăție și refuzul de a accepta realitatea”, se spune în American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. Negarea realității are în unele cazuri urmări grave, deoarece poate determina adolescența să nu se prezinte la medic și astfel să nu beneficieze de îngrijire medicală. Un alt factor este ignorarea consecințelor relațiilor sexuale. În opinia sociologilor Karen Rowlingson și Stephen McKay, în Marea Britanie, unii tineri „nu prea știu ce vor de la o relație și nici ce presupune faptul de a rămâne însărcinată”. Se pare că unii tineri pur și simplu nu văd legătura dintre sex și sarcină. În urma unui sondaj s-a observat că „majoritatea mamelor adolescente, deși nu folosiseră nici o metodă contraceptivă, au fost șocate sau luate prin surprindere când au aflat că sunt însărcinate”.

Cuvinte-cheie: sarcină, adolescență, relații sexuale

Din 2010 suntem pe primul loc în Europa cu cel mai mare procent, 10,6%, de mame mai tinere de 20 de ani. Să spunem că Elveția are cele mai puține astfel de cazuri? 1,1%? Sau că anul acesta Ziua Mondială a Populației se concentrează asupra sarcinii la adolescente? Explicabil. Vecinii din Ungaria stau mai bine decât noi, cu 5%, la fel și Letonia, Malta, Marea Britanie, Slovacia. Copiii care fac copii sunt în jur de 16 milioane pe an, 90% dintre fete căsătorite, iar statistica pentru avorturi indică 3,2 milioane. O situație care ne ridică mari semne de întrebare asupra educației sexuale, educației în familia de origine, a nivelului de comunicare și a radiografiei sociale.

Peste 90.000 de fete cu vârste de maximum 19 ani, din care 3.024 nu împliniseră 15 ani, au născut în perioada 2009-2012, iar aproape 39.000 au făcut întrerupere de sarcină în același interval de timp, potrivit datelor Institutului Național de Statistică și ale Ministerului Muncii.

În cei patru ani de referință, 90.227 de tinere cu vârste de maximum 19 ani au devenit mame, potrivit unui document oficial ce include date furnizate de cele două instituții.

Dintre acestea, 3.024 aveau mai puțin de 15 ani la data nașterii, iar 87.203 aveau între 15 și 19 ani.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Ocupăm locul 1 în Europa la mame adolescente. Care este cauza?

Din punctul meu de vedere este important să aflăm dacă aceste tinere mame provin din mediul urban sau din mediul rural. Acesta este un factor deosebit de important, pentru că societatea românească este încă o societate tradiționalistă, ce se ghidează după normele și cutumele transmise transgenerațional, mai ales în mediul rural.

De asemenea, studiul nu specifică dacă sarcinile respective sunt sarcini dorite sau nu, pentru că, având în vedere faptul că tinerele respective sunt în proporție de 90% căsătorite, putem presupune că a avea un copil la scurt timp după actul căsătoriei ține de normalitatea cutumiară a poporului nostru.

Nu cred că familiile acestor tinere fete se gândesc dacă este sănătos sau nu să ai copii în adolescență, având în vedere că și multe dintre mamele și bunicile noastre făceau copii încă de tinere, iar acest fapt făcea parte din normalitate.

Lipsa educației sexuale și a informării cuprinde mai multe generații și se reflectă, evident, în procentul mare de adolescente care, cel mai probabil, gândesc că este normal să ai copii atunci când te căsătorești. Din păcate, multe dintre ele nu cred să își pună problema sănătății lor sau a copilului pe care îl fac, a renunțării la posibilități viitoare despre care, probabil, nu au idee.

Are societatea partea ei de vină?

În acest caz particular nu cred că este vorba despre o instanță morală care s-a pierdut, ci, mai curând, despre o instanță morală cutumiară, care ține de tradiție și care se păstrează, în ciuda informațiilor de ultimă oră și a descoperirilor făcute de știință. A judeca în termeni de vină a societății este, din punctul meu de vedere, ușor ignorant la adresa valorilor și normelor culturale în care trăim.

Nu cred că societatea este vinovată pentru tradiția pe care o poartă. Societatea este formată din indivizi și aceștia tind să păstreze homeostazia, echilibrul sistemului care i-a creat. Probabil că va trebui mult timp pentru ca tradiția să se modifice și indivizii societății să adere la noi norme și valori și, ca atare, la o nouă normalitate.

Nu știu dacă este în regulă să vorbim despre acest fenomen în termeni de „bun” sau „rău”, pentru că binele și răul sunt judecate în funcție de norme și valori diferite. Unele au în vedere tradiția, iar altele - noile descoperiri științifice și evoluția rolului femeii în societatea modernă, care, în mediul rural românesc, nu a pătruns încă.

Cine sunt mamele adolescente?

Factori precum abuzul sexual, consumul de tutun, alcool sau droguri, dar și sărăcia sunt deseori elemente ale portretului mamei adolescente. De asemenea, renunțarea la școală, lipsa accesului la educație sau apartenența la o comunitate

care încurajează tinerele să rămână gravide de timpuriu completează tabloul. Stima de sine este un factor care le determină pe unele tinere să se arunce în brațele băieților și ale bărbatilor. Vulnerabilitatea crescută a fetelor care nu au încredere în ele sau care suferă de depresie le poate face victimele acelor care nu urmăresc decât să le seducă pentru a profita de ele. Sunt și tinere care aleg deliberat să rămână însărcinate pentru a se simți iubite de cineva sau pentru a-l forța astfel pe tatăl copilului să se căsătorească, ori pentru că își doresc să intre în lumea adulților și consideră că aceasta este o metodă. Și lipsa unei informări riguroase a tinerilor în ceea ce privește viața sexuală joacă un rol important în această situație, alături de educația minimală sau inexistentă în ceea ce privește metodele contraceptive și riscurile la care sunt expuși tinerii în cazul unui contact sexual neprotejat.

Riscurile la care se expune mama adolescentă

Fetele care ajung gravide de la o vârstă fragedă se pot confrunta cu probleme care le afectează atât sănătatea fizică și psihică, cât și pe plan social, financiar și educațional. Adolescentele însărcinate au mai multe șanse să dezvolte complicații în timpul sarcinii sau la naștere, arată Academia Americană de Psihiatrie pentru Copii și Adolescenți (AACAP). Una dintre probleme este faptul că ele nu apelează la ajutor medical specializat în timpul perioadei de sarcină. Acest lucru poate conduce la obiceiuri greșite de nutriție, dar și la consumul de substanțe nocive, precum alcoolul, tutunul sau drogurile. Mai mult, tinerele însărcinate sunt expuse riscului de a dezvolta hipertensiune indusă de sarcină, dar și preeclampsie, afecțiune caracterizată de creșterea tensiunii arteriale în combinație cu excesul de proteine din urină și care conduce la degradarea

organelor interne, arată WebMD. Izolarea sau abandonarea de către familie, prieteni și chiar de către tatăl copilului poate crea probleme de ordin psihic proaspetei mame (sentimente de frică, singurătate sau depresie).

Cum rămâne cu bebelușii?

Din nefericire, în multe cazuri, bebelușii mamelor foarte tinere ajung să fie neglijăți și abuzați, informează Academia Americană de Psihiatrie pentru Copii și Adolescenți. La o vârstă fragedă, adolescenta nu este suficient de matură pentru a putea îngriji un copil așa cum se cuvine. În aceste condiții, dacă nu beneficiază de ajutor din partea părinților, a tatălui și a familiei acestuia sau de la instituții specializate, comportamentul mamei ar putea pune în pericol viața bebelușului. Problema tinerilor care ajung să fie părinți de la o vârstă mult prea fragedă este pe cât de complexă, pe atât de sensibilă.

Psihiatrul american Dr. Phil McGraw recomandă informarea tinerilor cu privire la ceea ce înseamnă viața sexuală și ceea ce implică aceasta. Mai mult, el este de părere că prietenii romantice de la vârste fragede nu ar trebui încurajate, iar părinții fetelor ar trebui să fie foarte atenți în cazul în care acestea se întâlnesc cu băieți mult mai în vârstă decât ele. Tinerii trebuie încurajați să își deschidă perspective cât mai largi spre viitor, să privească cu ochi critici realitatea din jurul lor și să aprecieze mai mult latura educațională. Nu în ultimul rând, părinții care construiesc o relație strânsă cu copiii lor pot reuși să le câștige respectul și încrederea, lucru care le va spori șansele ca tinerii să le asculte sfaturile.

Haideți să ne imaginăm următoarea situație. Plecați undeva și pe drum găsiți pe neașteptate o piatră prețioasă mare și strălucitoare. Vă spuneti: „Ce noroc, o adevărată bogăție! Nici nu pot să îmi dau seama cât de scumpă este!” Dar e foarte greu să o purtați. Iar însoțitorii dumneavoastră vă sfătuiesc să o abandonați, argumentând: ”Dar cum o să o târai? Cum o să mergi cu ea prin discotecă? Cum să trăiești cu povara asta? La ce bun o asemenea greutate la vârsta ta?” Poate că e pe acolo și un băiat care se teme să ia asupra lui greutatea și să vă ajute, și de aceea o ia la fugă. Dar, spuneți-mi, pot acestea să fie un motiv să aruncați piatra cea prețioasă? De fapt, acolo e viitorul dumneavoastră, acolo sunt toate bucuriile acestei vieți: primul strigăt, mânuțele moi, sărutările mamei... Gândiți-vă că acum purtați ceva greu, dar foarte scump. Puteti oare să-l aruncați în mizerie, la marginea unui drum? Sau vă adunați puterile și purtați acest dar al vieții, copilul? ■

Bibliografie

1. Bond T. Standards and Ethics for Counselling in Action. 4-th Ed, 2015, London, UK.
2. Bowlby J. Maternal Care and Mental Health. The master work series, 2nd ed, Northvale, NJ; London: Jason Aronson, 2001.
3. Carnoy C. ABC-ul sexualității, Ed. Teora, Buc., 2001.
4. Cartes MR. Sexual Education and Prevention of Clandestine Abortion among Adolescent. In: Int J Gynec Obst; 2012;119(3):S224.
5. Coles R, Stokes B. Sex and the American teenager; 1989, NY:Harper and Row.
6. Coker TR, Harvinder HG, Chung PJ, Kennedy DP, Weidner BA, Schuster MA. Improving Access to and Utilization of Adolescent Preventive Health Care: The Perspectives of Adolescents and Parents. In: J Adolesc Health 2010; 47:133-42.
7. Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului. http://www.unicef.org/moldova/CRC_RO.pdf